

DOEFICHE MANTLE OF THE EXPERT DE TITANIC

LESPLAN BURGERSCHAP 3DE GRAAD BASISONDERWIJS

Je klas wordt tijdens de lessen een team van scheepsarcheologen, aan boord van een speciaal uitgerust onderzoeksschip, zo'n drie kilometer boven het wrak van de Titanic. Ruim 100 jaar na het zinken van het schip, gaat een team voor een vermoedelijk laatste keer, onderzoek doen op het wrak.

Het British Museum heeft het team aangeworven: de opdracht is het wrak discreet te onderzoeken en persoonlijke objecten van opvarenden te vinden die gebruikt kunnen worden in een tentoonstelling die vergeten verhalen vertelt over zij die betrokken waren bij de ramp.

MANTLE OF THE EXPERT | DE TITANIC

DOELGROEP

- 1 klas van de 3de grad basisonderwijs

GROEPSGROOTTE

- Tot 25 leerlingen

TIMING

- Je kan hier een heel schooljaar mee aan de slag.

RUIMTE

- Een ruim lokaal waar plaats is om rond te wandelen. Zet eventueel de banken aan de kant.

MATERIAAL

Kennis die je best op voorhand al voor jezelf vergaart:

- Het schip: de constructie ervan, de reis, de crew, het eigenaarschap, de historiek
- Het cultureel belang: iconische status, vertegenwoordiging van de Edwardiaanse samenleving, kunst, architectuur, klassensysteem, vertrouwen in wetenschap en bouwkunde.

Zorg voor een print van de eerste twee foto's van de reddingsboei (neutraal, en met tekst van Titanic) en heel wat illustraties. Deze kan je printen, maar ook online beschikbaar stellen.

Zorg voor een print van twee foto's van een reddingsboei (een neutrale en een versie met het woord 'Titanic' erop: zie bijlage) en voor heel wat bijkomende illustraties en info. Deze kan je printen, maar ook online beschikbaar stellen (suggesties vind je helemaal onderaan).

Extra boeken uit de bib kunnen nog meer inspireren.

Voor een uitgebreid lesplan, kijk dan op: <https://mantleoftheexpert.be/menu/lesplannen/>

EINDTERMEN MENS EN MAATSCHAPPIJ BEKIJKEN

Specifiek voor burgerschap kun je binnen de context 'Titanic' gemakkelijk focussen op deze eindtermen binnen het leergebied Mens en maatschappij:

- 1.1. De leerlingen drukken in een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.
- 1.6. De leerlingen tonen in een eenvoudige conflictsituatie in de omgang met leeftijdgenoten de bereidheid om te zoeken naar een geweldloze oplossing.
- 2.8. De leerlingen kunnen illustreren dat verschillende sociale en culturele groepen verschillende waarden en normen bezitten.
- 2.13. De leerlingen kunnen het belang illustreren van de fundamentele Rechten van de Mens en de Rechten van het Kind. Ze zien daarbij in dat de rechten en plichten complementair zijn.
- 2.14. De leerlingen kunnen op een eenvoudige wijze uitleggen dat verkiezingen een basiselement zijn van het democratisch functioneren van onze instellingen.
- 3.9. De leerlingen tonen belangstelling voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders.
- 4.13. De leerlingen kunnen een atlas raadplegen en kunnen enkele soorten kaarten hanteren gebruik makend van de legende, windrichting en schaal.
- 5.1. De leerlingen kunnen op hun niveau verschillende informatiebronnen raadplegen.

PLANNING | STADIUM 1 - WE GAAN VAN START

Deze eerste kennismaking met het thema en de aanpak is een belangrijke. Neem vooral de tijd. En laat veel van de leerlingen komen.

Bedoeling is de goesting te prikkelen om mee in de verbeelding te stappen en later de rol van expert aan te nemen.

MATERIAAL

- Prints van de reddingsboeien. Post-it's, illustraties en informatie over de Titanic.

VOORBEREIDING

Leg de prints van de reddingsboeien omgekeerd op de grond (zodat de foto nog niet zichtbaar is). Alle info die je meebracht over de Titanic hou je nog even achter de hand. Die verspreid je later.

STAP 1

START

Ga met alle leerlingen rond de foto zitten. Toon hen de afbeelding van de reddingsboei zonder de naam erop en leg ze in het midden van de kring. "Ik wil jullie iets laten zien - waar doet het jullie aan denken?" Geef de leerlingen de kans om na te denken en te praten. Misschien vernoemen ze de Titanic, wat prima is, maar probeer hen ook in andere richtingen te laten denken. Op dit moment is er geen juist of fout antwoord. Laat dit maar even duren. Stel open vragen.

TIMING

- 10 minuten

STAP 2

Als je voelt dat de tijd rijp is, voeg dan de naam aan de reddingsboei toe en laat de tweede print zien. "Heb je ooit al gehoord over de Titanic? Praat maar even met de persoon naast je en vertel elkaar wat je erover weet. Als je er nog nooit over gehoord hebt, probeer dan iemand te vinden die er wel iets over weet."

Nadat ze overlegd hebben, bespreek de bevindingen in de klas.

TIMING

- 10 minuten

STAP 3

Bij deze stap krijgen de leerlingen toegang tot bronnen om aan hun eigen onderzoek te kunnen beginnen. Het is de bedoeling dat ze tijd krijgen om dingen te weten te komen over de Titanic, informatie te verzamelen en onderzoeksvragen te vergaren. Bij het bronmateriaal horen onder meer boeken en afbeeldingen van de Titanic.

"Ik bracht deze boeken en foto's mee voor jullie om in te kijken."

"Als je iets tegenkomt dat je interessant lijkt, schrijf het dan even op een van deze Post-its en kleef het op het bord, samen met eventuele vragen die je hebt."

Stimuleer de leerlingen om mekaars notities en vragen te lezen, maar je hoeft niet elke Post-it afzonderlijk door te nemen met de leerlingen.

- Deel de notities samen met de leerlingen in categorieën in: A: Is zeker waar; B: Is misschien waar; C: Weet ik niet. Voorzie een plaats op de muur of zo om ze op te plakken.
- Je kunt ook fragmenten uit films of documentaires laten zien. Als je dat doet, moedig de leerlingen dan aan om verder notities te nemen en vragen te stellen.
- Vergeet niet dat jij ook een bron bent en dat ze niet alles zelf hoeven te ontdekken.

TIMING

- 20 minuten

STAP 4

Overloop de info die in de verschillende categorieën geplaatst is. Je moet niet alles overlopen. En sommige zaken zullen ook terugkomen. Maar op die manier ontdekken ze ook wat anderen opschreven.

TIMING

- 10 minuten

STAP 5

Bij deze stap krijgen de leerlingen een tabel (zie bijlage) die gegevens bevat over de ramp en wordt hen gevraagd deze te interpreteren. De leerkracht geeft hun de tijd om de informatie te onderzoeken, vragen te stellen en conclusies te trekken.

- Toon de leerlingen de tabel. Geef hun tijd om hem te bestuderen en erover te praten.
- Onderzoek de tabel met hen: "Weet je, wat mij shockeert is het percentage van mannen in 2de klasse die hun leven verloren hebben..."
- Probeer te vermijden vragen te stellen waar je het antwoord al op weet: "Wie kan me zeggen hoeveel kinderen overleefden in 3de klasse?" Breid hun denkvermogen uit door naar meer uitleg te vragen: "Zullen we samen luidop nadenken?" en "Ik begrijp wat je bedoelt. Ik veronderstel dat het voor kinderen in 3de klasse moeilijker was om bij de reddingsboten te geraken. Maar dan nog begrijp ik niet waarom twee keer zoveel mannen van 1ste klasse overleefden, terwijl het toch de bedoeling was om vrouwen en kinderen eerst te redden."

TIMING

- 10 minuten

STAP 6

Bij deze stap worden de leerlingen geïntroduceerd in de fictieve context en gecast als een team van krantenjournalisten.

- Vraag de leerlingen om in een kring te gaan staan.
- Plaats de afbeelding van de reddingsboei opnieuw in het midden.
- Leerkracht: "Deze reddingsboei behoorde dus ooit toe aan de Titanic. Ze werd gemaakt in Belfast in Noord-Ierland en hing aan de buitenkant van het salon in de 1ste klasse. Ze ging samen met het schip ten onder en lag op de bodem van de oceaan voor meer dan honderd jaar. Deze morgen werd ze opgehaald door een team van scheepsarcheologen die daarvoor een onbemande onderzeeër gebruikten, en nu ligt ze op het dek van hun onderzoeksschip. Ze werken voor een museum, het grootste museum van Engeland: The British Museum. Samen met de scheepsarcheologen is er een groep reporters van verschillende kranten meegekomen. Zij zullen verslag uitbrengen over de gebeurtenis." "Als jullie de reporters zouden zijn, welke vragen zouden jullie dan stellen?"

Geef de leerlingen de kans om enkele vragen te stellen en voorzie hen vervolgens van notitieboekjes (de gevouwen A4 bladen) om in te schrijven. *"Misschien moet je even zo'n notitieboekje nemen en wat tijd nemen om na te denken. We spreken hier terug af als jullie klaar zijn."*

Laat ze vragen bedenken. Dit kan solo, maar ook in groepjes.

TIMING

- 15 minuten

STAP 7

De scheepsarcheoloog (leerkracht in rol) interviewen. Jij, als leerkracht, verpersoonlijkt de scheepsarcheoloog. Je antwoordt met de info die jij hebt. Maar je kan ook af en toe zeggen dat jij op die vraag geen antwoord hebt.

Ga eerst even uit de klas, om dan als scheepsarcheoloog binnen te komen. Je hoeft niets groots te doen, blijf dicht bij jezelf. Maar stel jezelf wel voor als (fictieve naam), ik ben scheepsarcheoloog.

TIMING

- 15 minuten

STAP 8

De afronding.

Bevraag de leerlingen over deze ervaring.

Stel open vragen. Deze kunnen zijn naar de inhoud van het thema, maar ook naar het proces (de samenwerking, informatieverwerking, inleving in de rol...)

TIMING

- 10 minuten

PLANNING | STADIUM 2 - WE GAAN AAN BOORD

TIMING

- Twee lessen

MATERIAAL

- Prints van de reddingsboeien. Post-it's, illustraties en informatie over de Titanic.

VOORBEREIDING

Zorg voor een print van brief aan de bemanning en voor een 6-tal invullijsten van de beroepen. Elke groepje van 4 krijgt een lijst.

Steek de brief aan de bemanning in een omslag met daarop 'Aan de bemanning' en de invullijsten in een bruine enveloppe met daarop 'In te vullen'

Voorzie Post-its.

INLEIDING

Tijdens de eerste sessie hebben de leerlingen kennis gemaakt met de context van de Titanic. Mogelijk is er enige tijd overgegaan, enkele dagen of een week.

Bij aanvang frist de leerkracht het geheugen op, en wordt er gepolst naar wat er blijven hangen is.

STAP 1**START**

Ga met alle leerlingen samen zitten en overloop wat er zoal tijdens de eerste sessie gebeurd is. Stel open vragen.

- Wat hebben jullie onthouden?
- Wat weet je nog over de Titanic?
- Hoe vond je het om de scheepsarcheoloog (door de leerkracht gespeeld) te interviewen?
- Wat denk je dat er nu zal gebeuren?
- Wat verwacht je van de reis naar het wrak van de Titanic.

Op die manier heeft de leerkracht een goed beeld van de interesse en van de verwachtingen.

TIMING

- 15 minuten

STAP 2

De leerkracht vertelt dat er een brief is aangekomen. De leerkracht legt plechtig de gesloten omslag in het midden van de groep. Op de omslag staat: *"Aan de bemanning van het onderzoeksschip"*.

Vraag aan de groep, wat we nu best doen.

De brief openen? Voorlezen? Wie dan?

TIMING

- 5 minuten

STAP 3

Lees de brief voor (door de leerkracht of door een leerling).

Bevraag de leerlingen over de inhoud van de brief.

Aan wie is de brief gericht?

Wie schreef de brief?

TIMING

- 10 minuten

STAP 4

De leerkracht geeft mee dat er nog een tweede omslag was. Daarin zitten de invulformulieren met de jobs.

Op de omslag staat 'In te vullen'

Ook deze wordt geopend en de lijst wordt bekeken.

De leerkracht overloopt samen met de leerlingen de verschillende jobs en bespreekt waarom het belangrijk dat al deze jobs worden ingevuld. Het schip kan pas vertrekken als er van elk beroep minstens één iemand is.

TIMING

- 10 minuten

STAP 5

Bevraag de leerlingen of ze de verdeling van de jobs en het loon op zich kunnen nemen? Want ongetwijfeld zal Hartwig Fisher deze nodig hebben. Zodra de leerlingen instemmen, verdeel je de klas in groepjes van ongeveer 4 leerlingen per groep. Laat ze de lijst invullen.

TIMING

- 15 minuten

STAP 6

Geef alle groepjes evenveel post-it als er beroepen zijn. Vraag aan de leerlingen om elk beroep op een post-it te schrijven en ook hoeveel die persoon zal verdienen (het loon).

Vraag dan om ze in volgorde, van hoog naar laag op de muur te hangen. Bovenaan plakt de post-it met daarop het beroep met het hoogste loon. Vraag daarna om per groepje te gaan zitten bij hun lijst.

TIMING

- 10 minuten

STAP 7

Overloop nu gezamenlijk de beroepen. Wie heeft welk beroep bovenaan staan?
Waarom? Is er een groep waarbij alle beroepen evenveel verdienen?
Hoe is de verdeling tot stand gekomen?
Hadden jullie er zelf al een beroep uit gekozen?

...

TIMING

- 20 minuten

STAP 8

De afronding.

Bevraag de leerlingen over deze ervaring.

En maak de link naar de arbeidsmarkt van vandaag. Wie verdient er veel/minder? Hoe komt dat? Is dat belangrijk? Is dat eerlijk?... Hoe denk je dat dat was in de tijd van de Titanic? Denk maar aan de lijst van opvarenden (1ste 2de, 3de klasse).

TIMING

- 5 minuten

BIJLAGE 1

BIJLAGE 2**TITANIC** | statistische gegevens passagiers en bemanningsleden

	MANNEN	VROUWEN	KINDEREN	TOTAAL
1 ^{ste} KLASSE AAN BOORD	175	144	6	325
1 ^{ste} KLASSE OVERLEEFD	57	140	5	202
2 ^{de} KLASSE AAN BOORD	168	93	24	285
2 ^{de} KLASSE OVERLEEFD	14	80	24	118
3 ^{de} KLASSE AAN BOORD	462	165	79	706
3 ^{de} KLASSE OVERLEEFD	75	76	27	178
BEMANNING AAN BOORD	896	22	0	918
BEMANNING OVERLEEFD	195	20	0	215

Totaal aan boord Titanic = 2.234
Totaal overlevenden = 713

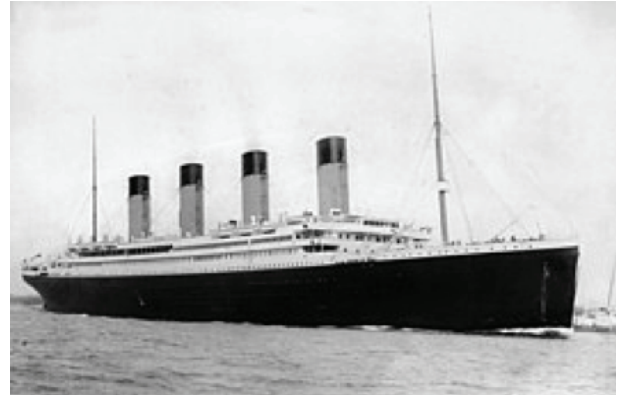
Totaal passagiers = 1.316
Totaal overlevenden = 498

Totaal bemanningsleden = 918
Totaal overlevenden = 215

Nota | de exacte aantallen van wie aan boord was zijn niet gekend en het aantal overlevenden varieert van 701 tot 713. Deze tabel is samengesteld uit het meest gebruikte cijfermateriaal.

TITANIC | WEETJES

- Mensen stierven terwijl ze vochten voor reddingsboten.
- De Titanic was 269 meter lang. Je zou 22 bussen achter elkaar op het dek kunnen zetten.
- Het oorspronkelijke plan was om de Titanic 64 reddingsboten mee te geven. Om meer ruimte voor de passagiers te maken op het dek, werd dat aantal eerst teruggebracht tot 32 en later tot 20.
- Tijdens de overtocht werkten 289 kolenscheppers en stokers dag en nacht om de stoommachines aan de gang te houden.
- De Ierse werfarbeiders die de Titanic bouwden, verdienden gemiddeld twee pond per week. Ze werkten vijf dagen per week van 7.50 tot 17.30 uur, en op zaterdag werkten ze een halve dag.
- Elke avond om 22:00 uur ging het licht uit in de derde klas en moesten de passagiers naar bed.
- Er waren 13 pasgetrouwde stellen op huwelijksreis aan boord van de Titanic. Slechts twee paren overleefden de ramp.
- De twee luxesuites aan boord hadden een eigen promenadedek van 15 meter lang. De suites bestonden uit vijf vertrekken: twee slaapkamers, twee kleedkamers en een badkamer.
- Er werkten 60 koks in de vijf kombuizen van de Titanic. Elke kok had een eigen taak: zo was er een koosjere kok die het eten voor de Joodse passagiers bereidde.
- Er waren nul verrekijkers in de uitkijkposten. De verrekijkers waren niet meegekomen uit Southampton.
- Voor 25 pence konden de passagiers een half uur de squashbaan op het G-dek afhuren. De professionele squashspeler Fred Wright was beschikbaar als instructeur.
- Voor 12 pence konden eersteklaspassagiers een kaartje kopen voor het zwembad, dat gevuld was met verwarmd zeewater.
- De huur van een ligstoel en deken voor de hele reis kostte zo'n 50 pence. (In die tijd kostte een brood ongeveer 6 keer zoveel)
- Een in leer gebonden boek versierd met 1050 edelstenen ligt nog steeds in een van de kluizen van de Titanic op de zeebodem. Het boek Rubaiyat van de Perzische dichter Omar Khayyam was geveild in Londen en was op weg naar zijn nieuwe eigenaar, een boekhandelaar in New York.
- De drie rooksalons op de Titanic waren alleen voor mannen.
- Om 19:30 uur op de avond dat de Titanic de ijsberg raakte, was het 0,5 graden. Toen het schip zonk, was het water zo'n 2 graden onder het vriespunt.
- Van de 898 bemanningsleden van de Titanic overleefden er maar 212.
- 'All saved from Titanic after collision' – 'Iedereen gered van de Titanic na botsing' – stond op de voorpagina van de New Yorkse krant The Evening Sun op maandag 15 april 1912. Dat was dus niet waar.
- Door ziekte, vertraging of gewoon plichtsverzuim kwamen 25 bemanningsleden niet opdagen voor hun werk, waarmee hun leven gered was.

ZOEK JE ILLUSTRATIES EN INSPIRATIE?

Kijk dan eens op:

- https://titanic.fandom.com/wiki/Main_Page
- https://www.researchgate.net/figure/Survivors-and-Casualties-From-the-RMS-Titanic-by-Class_tbl2_301934199
- [https://nl.wikipedia.org/wiki/Titanic_\(schip,_1912\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Titanic_(schip,_1912))

VERDER WERKEN IN JE KLAS?

Je zou heel goed op dit gegeven kunnen verder werken in andere lessen.

- Wat is een gemiddeld brutoloon?
- Waar staat dat voor?
- Wat houd je dan netto over?
- Wat betekent dat, rijk zijn?

Kijk maar eens op: <https://pureluxe.nl/2021/02/berekenen-rijkste-1-de-wereld/>

Of doe de berekening op <https://howrichami.givingwhatwecan.org/how-rich-am-i>

TITANIC | BRIEF AAN DE BEMANNING

The British
Museum

London, 22 november 2021

Aan de bemanning

Beste bemanningsleden,

Dank voor uw medewerking aan dit project.
Zoals jullie weten is het nieuwe onderzoekschips klaar om voor de laatste keer het wrak van de Titanic te onderzoeken.

Er zijn verschillende jobs aan boord van het schip. Dank dat jullie allemaal willen meewerken.

Iedereen aan boord is belangrijk.
Binnenkort krijgt u een job aan boord van het schip.

U wordt verwacht op maandag 10 januari 2022 om 9.00 op het volgende adres:
Bankfield Site, Regent Rd, Liverpool L20 8RQ, Verenigd Koninkrijk

Hartwig Fisher,

Directeur van The British Museum, London

TITANIC | JOBS AAN BOORD VAN EEN ONDERZOEKSSCHIP

Gemiddeld loon bedraagt 3000€ bruto. Bepaal het loon. Als iemand meer loon krijgt, moet iemand anders minder krijgen.

BEROEP	LOON
Kapitein	
Stuurman	
Onderzoeker	
Navigator	
Matroos	
Kok	
Keukenpersoneel	
Techniker (machinist, elektro...)	
Dokter	
Verpleegkundige	
Poetspersoneel	
Duiker	